

תוכן עניינים

מבוא	3
סעיף 2(5) לחוק הגנת הפרטיות והרקע לחקיקתו	3
יסודות הסעיף	5
הרחבת האיסור בשל הזכות החוקתית	8
סיכום	9
רשימה ביבליוגרפית	10

מבוא

סעיף 2(5) לחוק הגנת הפרטיות¹ קובע כי העתקת תוכן מכתב או כתב אחר, או שימוש בתוכן שכזה, נחשבים לפגיעה בפרטיות, המקימה עילה לתביעה אזרחית וגם כעבירה פלילית. בעבודה אבחן את היסודות המרכיבים את הסעיף, ואראה כיצד הוראת הסעיף טעונה פרשנות, שיכולה להשפיע על מקרים מסוימים. כך למשל ניתן לשאול, האם הפרשנות הנכונה היא כי איסור ההעתקה הוא איסור נפרד לחלוטין מאיסור השימוש, והעתקה אסורה גם כאשר ברור כי המעתיק לא מתכוון לעשות שימוש. או למשל ניתן לשאול האם האיסור הוא רק לגבי תוכן המכתב או הכתב האחר, ולא לגבי עצם קיומו של מכתב או כתב אחר ככל שהדבר פוגע בפרטיותו של הכותב או של הנמען. אטען, כי לדעתי לאחר עיגונה של הזכות לפרטיות בזכות חוקתית הרי ששאלות אלה מאבדות מחשיבותן, מאחר וממילא גם מקרים שאינם נופלים לגדרי חוק הגנת הפרטיות יכולים לחסות תחת הזכות החוקתית לפרטיות, שהיא רחבה יותר מהזכות החוקית לפי חוק הגנת הפרטיות, ולאחר חקיקתם של חוקי היסוד הדיון בקשר למקרים קונקרטיים איננו צריך להתמקד בפרשנותו של החוק, אלא במבחן מהותי שעיקרו הוא איזון בין האינטרס של הפרט להגנה על פרטיותו לבין אינטרסים אחרים שיכולים לצדיק את הפגיעה בזכות החוקתית.

סעיף 2(5) לחוק הגנת הפרטיות והרקע לחקיקתו

סעיף 2(5) לחוק הגנת הפרטיות קובע כי פגיעה בפרטיות היא, בין היתר, העתקת תוכן של מכתב או עשיית שימוש בתוכנו ללא רשות מאת הכותב או מאת הנמען.

כך קובע סעיף 2(5) לחוק הגנת הפרטיות:

"פגיעה בפרטיות היא אחת מאלה:

...

(5) העתקת תוכן של מכתב או כתב אחר שלא נועד לפרסום, או שימוש בתוכנו, בלי רשות מאת הנמען או הכותב, והכל אם אין הכתב בעל ערך היסטורי ולא עברו חמש עשרה שנים ממועד כתיבתו; לענין זה, "כתב" – לרבות מסר אלקטרוני כהגדרתו בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001."

הרקע לחקיקתו של סעיף 2(5), כמו של חוק הגנת הפרטיות כולו, הוא ברעיון שעלה במשרד המשפטים כבר בסוף שנות השישים לחקיקה כוללת של הגנת הפרטיות². בשנת 1974 מונתה על ידי שר המשפטים דאז ועדה שתפקידה היה לבחון את "הדרכים להגנה על האזרח בפני פגיעה בצנעת הפרט", ושכונתה ועדת כהן על שם מי שעמד בראשה, השופט יצחק כהן.

המלצות הוועדה היו, כי יש לקבוע בחוק איסור על פגיעה בפרטיות, תוך התייחסות למקרים קונקרטיים בהם תהיה פגיעה בפרטיות. עוד הוצע, כי בית המשפט יוסמך לקבוע כי פעולות מסוימות נחשבות כפגיעה בפרטיות אף אם לא נמנו במפורש בחוק. במסגרת ההמלצות הוצע כי פגיעה בפרטיות תקים גם עוולה אזרחית וגם עבירה פלילית.

¹ חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981. (להלן: "חוק הגנת הפרטיות").

² ראה: זאב סגל, "הזכות לפרטיות למול הזכות לדעת", עיוני משפט ט (תשמ"ג-תשמ"ד). 175. 183.

המלצות אלה אכן עוגנו בסופו של דבר בחוק שנחקק. סעיף 4 לחוק הגנת הפרטיות קובע כי פגיעה בפרטיות היא עוולה אזרחית אשר הוראות פקודת הנזיקין³ חלות עליה, וסעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות כי פגיעה בפרטיות, באחד מהאופנים המפורטים בסעיף, נחשבת לעבירה פלילית שבצידה 5 שנות מאסר.

בפסק הדין של בית הדין הארצי לעבודה בפרשת איסקוב⁴, יצר בית הדין הארצי זיקה בין ההגנה לפי חוק הגנת הפרטיות לבין הזכות לפרטיות החוקתית, הנובעת מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. חוק הגנת הפרטיות נחקק בטרם באו לעולם חוקי היסוד, ומלכתחילה הייתה הזכות לפרטיות מוגנת רק באמצעות החוק להגנת הפרטיות. אך לאחר חקיקתם של חוקי היסוד, וחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, מוכרת כיום הזכות לפרטיות כנובעת מחוק היסוד, וכזכות חוקתית. משכך, גם ההגנה המוענקת מכוח חוק הגנת הפרטיות, והשימושים האסורים על פי חוק זה, היא הגנה שחוסה גם תחת הזכות החוקתית לפרטיות, והשימושים האסורים נחשבים ככאלה הפוגעים בזכות החוקתית לפרטיות.

כך נאמר בהקשר זה על ידי בית הדין הארצי:

"על פי ההלכה לפיה מעמדן החוקתי של הזכות לכבוד והזכות לפרטיות משפיע על 'פרשנותם של כל החוקים כולם, בין אלה שהתקבלו לפני חקיקתו של חוק היסוד ובין אלה שנחקקו לאחריו', תפורש הזכות לפרטיות המעוגנת בחוק ההגנה על הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: חוק הגנת הפרטיות) לאור הערך החוקתי-אובייקטיבי של הפרטיות"⁵.

המשמעות של תחולתה של הזכות החוקתית, לעמדתו של בית הדין הארצי בפרשת איסקוב, היא כי יש לפרש כעת את ההגנות וההחריגים להגנה על הפרטיות שנקבעו בחוק, בצמצום. סעיף 18(ב) לחוק הגנת הפרטיות מונה רשימה של טענות הגנה שיכול הנתבע או הנאשם להעלות הן בהליך אזרחי והן בהליך פלילי, כמו כאשר הוא לא ידע כי השימוש שהוא עושה הוא פגיעה בפרטיות, או שהפגיעה נעשתה לשם הגנת עניין אישי וכשר של הפוגע, ועוד. בספרות נאמר כי יש לפרש טענות הגנה אלה בצמצום משני נימוקים. האחד, מאחר וטענות הגנה אלה מנוסחות בצורה כללית ועמומה⁶. השנייה, בשל העובדה שההגנה על הפרטיות החוקתית חוסה גם תחת הזכות לפרטיות החוקתית, והזכות החוקתית מחייבת עוד יותר לצמצם את הנזק שעלול להיגרם לזכות החוקתית לפרטיות⁷.

הגם שכיום הזכות לפרטיות נתפסת כזכות המובנת מאליה, הרי שלא תמיד כך היה הדבר, וישנן גישות שונות בקשר להצדקה לקיומה של זכות לפרטיות. סגל במאמרו מונה שלוש גישות בהקשר זה⁸. מבלי להרחיב יתר על המידה, גישה אחת מכונה במאמרו "גישת האי הבודד" – ולפיה זכותו המלאה של אדם היא לשמור על פרטיות ועל אלמוניות, ולפי גישה זו אין לפגוע בשום מקרה ב

³ פקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח-1968.

⁴ ע"ע 90/08 (ארצי) טלי איסקוב ענבר נ' מדינת ישראל – הממונה על חוק עבודת נשים, (פורסם בנבו, 08.02.11).

⁵ שם, בעמ' 18-19.

⁶ אלי הלם, דיני הגנת הפרטיות, (2003), בעמ' 206-207.

⁷ אהרן ברק, מידתיות במשפט, (2010), בעמ' 430-454. וראה גם: עומר טנא, "הזכות לפרטיות בעקבות חוק יסוד

כבוד האדם: מהפך מושגי, חוקתי ורגולטורי", קרית המשפט ח (תשס"ט), 39.

⁸ אצל סגל, לעיל ה"ש 2, בעמ' 176-178.